

## 145. sz. Ajánlás

### **a rakomány kezelés új módszereinek káros szociális hatásairól a kikötőkben**

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1973. június 6-án ötvennyolcadik ülészakára ült össze,

Figyelembe véve, hogy a kikötőkben fontos változások történtek és történnek a rakomány kezelés módszereiben - például a rakodási egységek elfogadása, az intermodális szállítás bevezetése, a megnövekedett mértékű gépesítés és automatizálás - és az áruszállítás rendszerében, és hogy a hasonló változások várhatóan a jövőben még inkább elterjednek,

Figyelembe véve, hogy ezek a változások, azáltal hogy felgyorsítják a rakomány mozgatását és csökkentik a hajók által a kikötőkben töltött időt és csökkentik a fuvarozási költségeket, egészében véve az érintett ország gazdaságának hasznára válnak és hozzájárulnak az életszínvonal emeléséhez, és

Figyelembe véve ugyanakkor azt, hogy ezek a változások káros hatással vannak a foglalkoztatás szintjére a kikötőkben, valamint a dokkmunkások munka-és életkörülményeire, és hogy intézkedéseket kell elfogadni az ebből eredő problémák elkerülésére vagy enyhítésére, és

Figyelembe véve, hogy a dokkmunkásoknak részesülniük kellene azokból az előnyökből, amelyeket az anyagmozgatás új módszereinek bevezetése biztosít, és hogy ennek megfelelően, az új módszerek tervezésével és bevezetésével egyidejűleg, helyzetük tartós javítása érdekében, lépéseket kellene tervezni és tenni olyan eszközök révén, mint a foglalkoztatás rendszeressé tétele, a jövedelem stabilizálása továbbá az élet- és munkafeltételeikre valamint a kikötői munka munkabiztonsági és foglalkozásegészségügyi szempontjaira vonatkozó más intézkedések, és

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a rakomány kezelés új módszereinek káros szociális hatásairól (kikötők) amely kérdés az ülészak napirendjének ötödik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat a kikötői munkáról szóló 1973. évi Egyezményt kiegészítő ajánlás formájában adja közre,

a mai napon, 1973. június 25-én elfogadja az alábbi Ajánlást, amely „A kikötői munkáról szóló 1973. évi Ajánlás” néven idézhető:

### I. HATÁLY ÉS MEGHATÁROZÁSOK

1. A jelen Ajánlás 36. bekezdésében foglaltak fenntartásával, a jelen Ajánlás azokra a személyekre vonatkozik, akik dokkmunkásként rendszeres jelleggel vállalnak munkát és akik ebből a munkából, ami éves fő jövedelmüket biztosítja, tarják el magukat.

2. A jelen Ajánlás szempontjából a „dokkmunkások” és a „kikötői munka” a nemzeti törvények vagy gyakorlat által ilyen módon meghatározott személyeket és tevékenységeket jelenti. Az érintett munkaadói és munkavállalói szervezetekkel konzultálni kell, illetve bármilyen más módon be kell őket vonni ezen meghatározások kidolgozásánál és felülvizsgálatánál. Ezzel összefüggésben figyelembe kell venni a rakomány kezelés új módszereit és ezeknek a dokkmunkások különböző szakmáira gyakorolt hatását.

## II. A RAKOMÁNY KEZELÉS MÓDSZEREIBEN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZTATÁSOK HATÁSAI

3. Minden egyes országban és, ahogyan helyénvaló, minden egyes kikötőben, rendszeresen és módszeresen ki kell értékelni a rakomány kezelési módszerekben történt változások feltehető hatásait, ideértve a dokkmunkások foglalkoztatási lehetőségeire és munkakörülményeire, valamint a kikötői munka szakmai szerkezetére gyakorolt hatásokat, és az ezek nyomán szükségessé váló intézkedéseket módszeresen tekintsék át az érdekelt munkaadói és munkavállalói szervezetek képviselőit és, ahogyan helyénvaló, az illetékes hatóságok képviselőit tömörítő testületek.

4. Az új rakomány kezelési módszerek bevezetését és az ehhez kapcsolódó intézkedéseket összhangba kell hozni a nemzeti és regionális szintű fejlesztési és a humán erőforrásokkal kapcsolatos programokkal és politikákkal.

5. A 3. és 4. bekezdésekben megjelölt célokból folyamatosan kell gyűjteni a vonatkozó információkat, ideértve különösen-

- (a) a kikötőkön át történő áruszállítás statisztikáit, kimutatva az alkalmazott rakomány kezelési módszereket;
- (b) azokat a folyamatábrákat, amelyek bemutatják a kezelt rakományok áramlásának kiindulási pontját és rendeltetési helyét, valamint a konténerek és más rakodási egységek összegyűjtési és szétosztási helyeit;
- (c) a jövőbeni irányzatokra vonatkozó becsléseket, ha erre hasonló módon lehetőség van;
- (d) a kikötőkben a rakomány kezeléséhez szükséges munkaerőre vonatkozó előrejelzést, figyelembe véve a rakomány kezelési módszereinek és a kezelt rakományok áramlása kiindulási pontjának és rendeltetési helyének jövőbeni alakulását.

6. Amennyire lehet, minden egyes ország oly módon alkalmazkodjon a rakomány kezelés új módszereiben bekövetkezett változásokhoz, amely az ország gazdaságának legjobban megfelel, elsősorban tekintetbe véve a tőkéhez, különösen a devizához, és munkaerőhöz, és belföldi szállítási eszközökhöz való viszonylagos hozzáférés lehetőségét.

## III. A RENDSZERES FOGLALKOZTATÁS ÉS A JÖVEDELEM BIZTOSÍTÁSA

### A. TARTÓS VAGY RENDSZERES FOGLALKOZTATÁS

7. Minden dokkmunkás számára tartós vagy rendszeres foglalkoztatást kell biztosítani, amennyire ez megvalósítható.

## B. A foglalkoztatás vagy jövedelem garantálása

8. (1) Ahol a dokkmunkások tartós vagy rendszeres foglalkoztatása nem valósítható meg, ott foglalkoztatást és/vagy jövedelmet kell szavatolni számukra, az érintett ország és kikötő gazdasági és társadalmi helyzetétől függő módon és mértékben.

(2) Ezek a garanciák az alábbiak egyikét vagy mindegyikét felölelhetik:

- (a) egyeztetett számú munkaórát, váltásban történő foglalkoztatást, évente, havonta vagy hetenként, vagy ehelyett fizetést;
- (b) készenléti díjat azoknak, akik ügyeletet teljesítenek vagy a munkára más módon rendelkezésre állnak, amikor foglalkoztatásuk nem biztosítható, mégpedig egy olyan rendszer szerint, ahol a dokkmunkásoknak nem kell hozzájárulást teljesíteni;
- (c) munkanélküli segélyt, ha munka nem biztosítható.

9. Valamennyi érdekelt fél tegyen pozitív lépéseket a munkaerő bármely csökkenésének elkerülése vagy lehetőség szerinti korlátozása érdekében, anélkül azonban, hogy ezzel veszélyeztetné a kikötői munkafolyamatok hatékony végrehajtását.

10. Megfelelő intézkedéseket kell hozni a dokkmunkások pénzügyi támogatására a munkaerő elkerülhetetlen csökkentése esetén, az olyan intézkedések révén, mint például-

- (a) a munkanélküliségi biztosítás vagy a társadalombiztosítás más formái révén;
- (b) a végkielégítés vagy az elbocsátás esetén járó, a munkaadó által fizetett más ellátás;
- (c) a különböző ellátások olyan kombinációja, amelyek a nemzeti törvények vagy rendelkezések vagy kollektív megállapodások alapján biztosítható.

## C. NYILVÁNTARTÁSBA VÉTEL

11. Nyilvántartásokat kell létrehozni és vezetni a dokkmunkások minden egyes szakmai kategóriájára vonatkozóan, a nemzeti törvények vagy gyakorlat által meghatározott módokat szerint, annak érdekében, hogy-

- (a) megakadályozzák a többlet-munkaerő alkalmazását akkor, amikor a rendelkezésre álló munka mennyisége nem elegendő ahhoz, hogy biztosítsa a dokkmunkások megfelelő megélhetését;
- (b) megfelelő rendszereket működtessenek a foglalkoztatás rendszeressé tételének vagy a jövedelmek stabilizálásának és a munkaerő kikötőbeli elosztásának érdekében.

12. A meghatározott kategóriák számát csökkenteni, hatáskörüket módosítani kell, ahogyan a munka jellege változik, és ahogyan nagyobb számú dokkmunkás válik alkalmassá a változatosabbá váló feladatok végrehajtására.

13. Lehetőség szerint meg kell szüntetni a hajók fedélzetén és szárazföldön végzett munka közötti megkülönböztetést annak érdekében, hogy jobban lehessen biztosítani a munkaerő felcserélhetőségét, rugalmasságát elosztása során és hatékonyságát a különböző műveletekben.

14. Ha nem áll minden dokkmunkás rendelkezésére tartós vagy rendszeres munka, akkor a nyilvántartások vagy-

- (a) egységes nyilvántartások legyenek; vagy
- (b) elkülönült nyilvántartások-
  - (i) azokra, akik többé-kevésbé rendszeres foglalkoztatással rendelkeznek,
  - (ii) azokra, akik a munkaerő tartalékot alkotják.

15. Szokásosan senkit sem szabad dokkmunkásként foglalkoztatni, ha ilyen minőségben nincs bejegyezve. Kivételes esetben, amikor már minden rendelkezésre álló nyilvántartott dokkmunkás foglalkoztatva van, akkor lehet más munkavállalókat alkalmazni.

16. A nyilvántartott dokkmunkások kötelesek, a nemzeti törvények vagy gyakorlat értelmében meghatározott módozatok szerint, a munkára rendelkezésre állni.

#### D. A NYILVÁNTARTÁSI LÉTSZÁM MÓDOSÍTÁSA

17. Az érdekelt feleknek időszakosan felül kell vizsgálniuk a nyilvántartási létszámot annak érdekében, hogy azt a kikötői igényeknek megfelelő szinten rögzítsék, de annál semmi esetre sem magasabban. Az ilyen felülvizsgálatok során figyelembe kell venni minden vonatkozó tényezőt, különösen pedig az olyan hosszú távon ható tényezőket, mint pl. a rakomány kezelés változó módszerei és a kereskedelem változó irányzatai.

18. (1) Ahol a dokkmunkások egyes kategóriái iránt csökken a kereslet, minden erőfeszítést meg kell tenni annak érdekében, hogy továbbra is megtartsák az érdekelt munkavállalókat a kikötői iparágban azáltal, hogy más kategóriák munkáira átképzik őket; az átképzésre jóval a működési módszerek bármely előre látott változása azelőtt kerüljön sor.

(2) Amennyiben a nyilvántartás szerinti létszám egészének csökkentése elengedhetetlenné válik, átképzés biztosításával és az állami munkaügyi szolgálatok közreműködésével minden szükséges erőfeszítés révén segíteni kell dokkmunkásokat abban, hogy máshol munkát találjanak.

19. (1) Amennyire az megvalósítható, a nyilvántartás szerinti létszám bármely csökkentését fokozatosan és elbocsátások nélkül kell megvalósítani. Ilyen tekintetben a személyzet tervezés vállalati szintű technikájának tapasztalatait hasznosan át lehet ültetni kikötői gyakorlatba.

(2) A csökkentés mértékének meghatározása során az alábbiakat kell figyelembe venni az olyan eszközöket, mint-

- (a) a létszám természetes csökkenése;
- (b) a toborzás szüneteltetése, az olyan munkavállalók kivételével, akiknek speciális képzettségére a nyilvántartásban szereplő dokkmunkásokat nem lehet kiképezni;
- (c) az olyan férfiak kizárása, akiknek fő megélhetési forrását nem kikötői munka biztosítja;
- (d) a nyugdíjkorhatár csökkentése vagy az önkéntes korai nyugdíjba vonulás elősegítése a nyugdíj megítélésével, az állami nyugdíjak kiegészítése vagy egyösszegű kifizetések;

- (e) a dokkmunkások tartós átirányítását azokból a kikötőkből, ahol túlságosan sokan vannak olyan kikötőkbe, ahol számuk nem kielégítő, amikor a helyzet azt indokolja, a kollektív megállapodások és az érdekelt munkavállalók egyetértésének fenntartásával.

(3) Elbocsátásokat csak akkor szabad előíranyozni, miután kellőképpen figyelembe vették a jelen bekezdés (2) albekezdésében foglalt eszközöket, és a foglalkoztatás tekintetében esetlegesen biztosított garanciák fenntartásával. Az elbocsátásokat lehetőség szerint egyeztetett ismérvekre kell alapozni, elbocsátásokra csak megfelelő felmondás után kerülhet sor, és járjanak együtt a 10. bekezdésben szereplő kifizetésekkel.

## E. A MUNKAERŐ BEOSZTÁSA

20. Egy meghatározott munkaadónál fennálló tartós vagy rendszeres foglalkoztatás esetét kivéve, meg kell állapodni a munkaerő elosztásának rendszereiről, amelyek-

- (a) biztosítják, a 11, 15, és 17. bekezdésekben foglalt rendelkezések fenntartásával, minden egyes munkaadó számára a szükséges munkaerőt ahhoz, hogy biztosítható legyen a hajók gyors fordulója, vagy, munkaerőhiány esetén, az ilyen munkaerő méltányos részét, a prioritások meghatározott rendszerének figyelembevételével;
- (b) biztosítják minden egyes nyilvántartásba vett dokkmunkás számára a rendelkezésre álló munka méltányos részét;
- (c) a legkisebb szintre csökkentik a munkára történő kiválasztás és elosztás miatti készenlétek szükségességét, valamint az ehhez szükséges időt;
- (d) biztosítják, amennyire megvalósítható és figyelemmel a váltások szükséges cseréire, hogy a dokkmunkások fejezzék az általuk megkezdett feladatot.

21. A nemzeti törvények vagy rendelkezések vagy kollektív szerződések által meghatározandó feltételek szem előtt tartásával engedélyezni kell egy adott munkaadó által tartósan foglalkoztatott dokkmunkások ideiglenes munkavégzés céljából történő áthelyezését egy másik munkaadóhoz, amennyiben arra szükség van.

22. A nemzeti törvények vagy rendelkezések vagy kollektív szerződések által meghatározandó feltételek szem előtt tartásával engedélyezni kell a dokkmunkások egyik kikötőből a másikba történő, ideiglenes és önkéntes áthelyezését, amikor arra szükség van.

## IV. A MUNKAVÁLLALÓK ÉS A VEZETŐK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK

23. Az érdekelt munkaadók és munkavállalók közötti vitáknak és tárgyalásoknak nem csupán az olyan napi problémák rendezésére kell irányulniuk, mint például a munkabérek és munkakörülmények kérdése, hanem egy olyan átfogó megállapodásra, amely felöleli azokat a különböző szociális intézkedéseket, melyek a rakomány kezelés új módszereinek következtében szükségesek.

24. A munkaadók és a dokkmunkások olyan szervezeteinek a létezését, melyek az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló 1948. évi Egyezmény, a szervezkedési jog és a kollektív tárgyalási jog elveinek alkalmazásáról szóló 1949. évi Egyezmény alapelveivel összhangban lettek létrehozva, amelyek szabadon tudnak tárgyalni

és szabadon tudják biztosítani az elért megállapodások végrehajtását, mint az ilyen célból fontos szervezeteket, el kell ismerni.

25. Egy arra alkalmas, közös munkaügyi eljárást kell létrehozni, ahol még ilyen nem létezik, hogy a dokkmunkások és a munkaadók között kialakítsák a bizalom és együttműködés légkörét, amely lehetővé teszi, hogy a szociális és műszaki változások feszültségek és konfliktusok nélkül menjenek végbe, és hogy a panaszok gyors elintézését nyerjenek, összhangban a panaszok kivizsgálásáról szóló 1967. évi Ajánlással.

26. A munkaadók és munkavállalók szervezetei, adott esetben az illetékes hatóságokkal együtt, vegyenek részt a szükséges szociális intézkedések alkalmazásában, és különösen pedig a foglalkoztatás rendszeressé tételére vagy a keresetek stabilizációjára irányuló rendszerek működtetésében.

27. A munkaadók és a dokkmunkások valamint a munkavállalói szervezetek vezetői és azok tagjai közötti kapcsolatokra vonatkozóan hatékony politikákat kell kialakítani, összhangban a vállalaton belüli kapcsolatokról szóló 1967. évi Ajánlással, és minden lehetséges eszközzel törekedni kell ezek megvalósítására, minden szinten.

## V. A KIKÖTŐI MUNKA MEGSZERVEZÉSE

28. A rakomány mozgatás új módszereiben rejlő lehető legnagyobb szociális haszon biztosítása érdekében megállapodásokra kell jutni egyrészt a munkaadók vagy szervezeteik, másrészt pedig a munkavállalók és szervezeteik között abban, hogy a kikötői munkavégzés hatékonyságának javításában működjenek együtt, ha helyénvaló, az illetékes hatóságok részvételével.

29. Az ilyen megállapodások szerinti intézkedéseknek főként az alábbiakat kell tartalmazniuk-

- (a) a munkakörnyezettel, különös figyelemmel a kikötői körülményekre, kapcsolatos tudományos ismeretek és technika használatát;
- (b) átfogó szakképzési rendszereket, ideértve a biztonsági intézkedésekkel kapcsolatos képzést is;
- (c) az elavult gyakorlat megszüntetésére irányuló kölcsönös erőfeszítéseket,
- (d) megnövelt rugalmasságot a dokkok, fedélzetek, fedélzet és rakpart, valamint különböző rakpartok közötti munkafeladatok beosztásánál;
- (e) szükség esetén váltásban és hétvégén végzett munka igénybe vételét;
- (f) az olyan munkaszervezést és olyan képzést, amely lehetővé teszi a dokkmunkások számára, hogy számos kapcsolódó feladatot lássanak el;
- (g) a munkáscsapatok létszámának az elfogadott szükségletekhez való igazítását, figyelembe véve az ésszerű idejű pihenők biztosításának szükségességét;
- (h) kölcsönös erőfeszítéseket a felesleges, nem termelő időszakok kiiktatására;
- (i) a gépi berendezések hatékony használatának biztosítását, figyelemmel a vonatkozó biztonsági szabványokra és a gépek igazolt legnagyobb terhelhetőségéből adódó súlykorlátozásra.

30. Ezek az intézkedések járjanak együtt a foglalkoztatás rendszeressé tételére vagy a keresetek stabilizálására vonatkozó intézkedésekkel valamint a munkakörülményeknek a jelen Ajánlás következő Részében említett javításával.

## VI. MUNKA-ÉS ÉLETKÖRÜLMÉNYEK

31. A szükségszerű műszaki eltérések figyelembe vételével az iparvállalatokkal kapcsolatos biztonsági, egészségi, jóléti és szakképzési törvényeket és rendelkezéseket hatékonyan kell alkalmazni a kikötőkben; létre kell hozni a megfelelő és arra felkészült felügyeleti szolgálatokat.

32. A munkaidőre, a heti pihenőre, a fizetett szabadságra és más, hasonló feltételekre vonatkozó normák nem lehetnek kevésbé kedvezőek a dokkmunkások számára, mint amelyek az iparvállalatok munkavállalóinak többségére vonatkoznak.

33. A váltásban végzett munkára vonatkozólag az alábbiakat is magukba foglaló intézkedéseket hozni-

- (a) ugyanazt a munkavállalót nem lehet egymást követő váltásokba beosztani, ez alól kivételt csak a nemzeti törvények vagy rendelkezések vagy kollektív megállapodások által megállapított határokon belül lehet tenni;
- (b) speciális kompenzációt kell biztosítani a munkavállalónak a váltásban végzett munkából eredő kellemetlenségek miatt, ideértve a hétvégi munkát is;
- (c) rögzíteni kell a váltásban végzett munka megfelelő leghosszabb időtartamát és a váltások alkalmas időrendjét, figyelembe véve a helyi körülményeket.

34. Amennyiben új anyagmozgatási módszerek kerültek bevezetésre és a bérezést a hajótér vagy más, a jövedelmezőségre épülő módozat szerint állapították meg, akkor intézkedéseket kell tenni, hogy a bérezési mód vagy sáv felülvizsgálatot nyerjen, és adott esetben elvégezzék ennek felülvizsgálatát. A dokkmunkások keresetét - lehetőség szerint - az új anyagmozgatási rendszerek bevezetése következtében javítani kell.

35. Amennyiben ilyenek még nem léteznek, megfelelő nyugdíjazási és nyugellátási rendszereket kell bevezetni.

## VII. VEGYES RENDELKEZÉSEK

36. A jelen Ajánlás megfelelő rendelkezéseit, amennyire az megvalósítható, az alkalmi munkán és szezonálisan foglalkoztatott dokkmunkásokra is alkalmazni kell, összhangban a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal.